

IKONSÄLLSKAPET

Rundbrev 52

september 2019

*Styrelsen hälsar medlemmarna välkomna
till höstens aktiviteter!*

Se även vår hemsida: <https://ikonsallskapet.com>

Höstens program

25 september. Sällskapets hedersmedlem och grundare Ulf Abel visar Nationalmuseets ikonsamling, Vi ses i museets sal för ikonmåleri. Vi har delat upp visningarna i två olika eftersom rummet är litet. Kom till den visning som passar dig.

14.30 - 15.30 Visning 1

15.45 - 16.45 Visning 2

Museet stänger 17.00 .

19 oktober 14.00 - 17.00. Konservator Regina Lundvall talar över ämnet ”Konservering och restaurering av ikoner”. Kristi förklarings ortodoxa kyrka, samlingslokalen, Birger Jarlsgatan 98.

19 november 18.00. Docent Olof Heilo talar över ämnet ”Mellan kalifatet och Bysans” och presenterar den nya boken *Vägar till Bysans*, Artos & Norma bokförlag. I samverkan med Istanbulinstitutet. Lokal meddelas senare.

Ikonsällskapetets resa till Estland 26-30 augusti

En liten grupp på elva personer avreste den 26 augusti från Stockholm med båten till Tallinn. Där möttes vi av en buss som förde oss österut, mot den ryska gränsen. På vägen åt vi lunch i en restaurang som var inrymd ett stort stenhus från 1500-talet, Purtse. Det var visserligen restaurerat men man fick ändå ett starkt intryck av dess ansenliga ålder. Bussen tog också en sväng förbi Rakvere (tyska Wesenberg), där vi fick en glimt av den ståtliga borgruinen högt uppe på sin klippa. Vid tretiden på eftermiddagen kom vi fram till vårt hotell, Saka Manor (estniska Saka mõis), en herrgård som ligger på en hög klint ovanför Finska viken. Alla de nämnda ställena har svenskanknytning – de förlänades på 1600-talet av kung Gustav Adolf till förtjänta personer.

Efter att ha promenerat och vilat begav vi oss till vårt egentliga färdmål Pühtitsa, Marie Himmelsfärds-klostret. Vi anlände lagom till kvällsgudstjänsten, som var mycket högtidlig eftersom klostret firade sin stora helg – Marie Himmelsfärd. (Bilder från denna kvällsgudstjänst finns på denna länk: <https://tinyurl.com/y5edyp65>).

Klostret i Pühtitsa grundades 1891 på berget Kuremäe (Tranberget), där ett tecken hade setts på 1500-talet. Några herdar såg i en syn Jungfru Maria i blå strålgång. När de skyndade mot henne försvann synen. Samma sak upprepades de två följande dagarna. Där Gudsföderskan hade stått sprang det upp en källa. Och i en väldig ek som stod på berget fann man bland grenarna en ikon av Jungfru Marie Himmelsfärd. Traktens ortodoxa bönder byggde ett kapell åt ikonen. Om allt detta kan man läsa i en rysk krönika, 'Syretskaja letopis'.

Idag är ikonen, klädd i en förgylld ädelstensbesatt silverriza, placerad vid en pelare i kyrkans mittskepp, och den är tillsammans med den heliga källan klostrets förnämsta helgedom.

Klostret på Kuremäe byggdes under en period då tsarimperiets förryskningspolitik medförde att pampiga ortodoxa kyrkor i ett slags nationalromantisk stil byggdes i rikets randområden. Katedralen i Pühtitsa är byggd i samma stil, men klostret har ingenting av denna pampighet utan gör ett rofyllt och trivsamt intryck. Överallt finns vackra blomsterrabatter och allting ser prydligt och välvårdat ut. Det finns egentligen ingenting som minner om vår tid – när man träder in genom klosterporten lämnar man på något sätt det bullriga tjugoförsta århundradet bakom sig.

Påföljande dag for vi tillbaka till klostret redan på morgonen för att närvara vid liturgin. Då hade ännu större folkskaror samlats än föregående kväll. Vi berördes alla av den vackra sången, av den blomsterprydda kyrkan och av folkets hängivenhet. Efter liturgins slut blev det en stor procession med ikoner ner till den heliga källan vid foten av berget.

Därefter for vi med vår buss för att äta lunch i Narva. Vi fick också en guidad tur i staden. Narva anses ha varit en av norra Europas vackraste barockstäder före andra världskriget. Under svensktiden på 1600-talet lades stora resurser ner på uppbyggnaden av staden, och Karl XI planerade att bo där vart fjärde år. 1944, i krigets slutskede, bombades staden sönder helt och hållet. Rådhuset och börshuset har återuppförts men annars är det en modern stad. Den har ca 55.000 invånare men befolkningen minskar på grund av utflyttning. Narva kan dock berömma sig av att ha norra Europas bäst bevarade 1600-talsbastioner. Läget nära Ryssland gjorde att staden blev kraftigt befäst. Idag går gränsen mot Ryssland i Narvafloden som skiljer Narva från den ryska staden Ivangorod. När man promenerar på den vackra strandpromenaden ser man på ca 300 meters håll den ryska strandpromenaden. En ståtlig anblick utgör de båda fästningarna som sedan 1500-talet bevakar varandra på varsin sida om floden.

Vid sjutiden på kvällen ankom vi sedan till Tallinn, där vi inkvarterades på vårt hotell. Påföljande dag besökte vi det relativt nyöppnade ikonmuseet i gamla staden. Det är ett privat museum som är öppet bara för grupper. Vi fick en mycket intressant visning av de fyra våningarna med utsökt fint renoverade ikoner, de allra flesta målade av gammaltroende. Museets ägare är särskilt intresserad av ikoner från den så kallade Frolovskolan som var verksam i östra Estland i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. De gammaltroendes ikoner är fria från västerländskt inflytande och är målade enligt gamla traditioner från tiden före mitten av 1600-talet.

Vi hade några timmar att gå omkring på egen hand i Tallinn, som är en stad som man ständigt vill återvända till.

Klockan sex avgick båten till Stockholm, och vi kände alla att vi på bara tre dagar i Estland hade fått en stor mängd nya intryck. Och till detta kan fogas att solen lyste över oss hela tiden.

Elisabeth Löfstrand

Årsavgiften för 2018, kr 200:-/person. Pg 121 05 33-4. Skriv även Ditt namn under "Meddelanden"! Har Du e-mail? Ge oss Din mailadress, så får Du rundbrevet direkt i Din dator! Och meddela adressändring, tack!

Ikonsällskapets styrelse:

Per-Arne Bodin, ordförande, pab@slav.su.se,
Thomas Birath, tbirath@hotmail.com,
Kaj Engelhart, kajcaritas@hotmail.com,
Eva Grafström, ekg@telia.com,
Elisabeth Löfstrand, elo@slav.su.se,
Regina Lundvall, regina.lundvall@gmail.com,
Ludmila Schuisky-Olsson, kassör, 7540455@gmail.com

IKONSÄLLSKAPET

<https://ikonsallskapet.com>